

Н. В. Варех

кандидат наук із соціальних комунікацій
доцент кафедри іноземної філології, перекладу та професійної мовної підготовки
e-mail: popna.varekh@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2779-9225
Університет митної справи та фінансів
вул. В. Вернадського, 2/4, м. Дніпро, 49000, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕНТ-АНАЛІЗУ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ДИСКУРСУ МЕРЕЖЕВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Метою дослідження є виявлення методологічного потенціалу інтент-аналізу для вивчення дискурсу мережевої комунікації в його рецептивному аспекті.

Методи дослідження. Мета й завдання розвідки зумовили вибір релевантних загальнонаукових методів дослідження – аналізу та синтезу, узагальнення запропонованих у різних наукових царинах напрямів застосування інтент-аналізу й екстраполяції отриманих результатів у площину соціальних комунікацій. Валідними виявилися також метод спостереження, що дав змогу ідентифікувати провідні інтенції мережевого дискурсу, та метод систематизації виявлених модусів інтенціонального поля комунікантів. На теоретичному рівні визначено методологічний потенціал інтент-аналізу в дослідженнях дискурсу мережевої комунікації.

Результати. Узагальнення напрямів застосування інтент-аналізу у релевантних соціальних комунікаціях царинах дало змогу дійти висновків про евристичний потенціал зазначеного методу в дослідженнях мережевого дискурсу як продукту стихійної комунікації, що характеризується високим рівнем рефлексивності та емоційності. Вивчення рецептивного аспекту мережевого спілкування, на відміну від професійних форм міжлюдської взаємодії, неможливе без урахування інтенціонального складника комунікації. Мережеве середовище надає дослідникам значне предметно-тематичне поле для вивчення емоційних відгуків широкого загалу на питання сьогодення. Найбільш вираженості при цьому набувають інтенції самопрезентації та знецінення, що демонструють суб'єкт-об'єктні та об'єкт-суб'єктні виміри мережевої взаємодії й оприявнюють найпоширеніші комунікаційні стратегії.

Новизна. Уперше запропоновано застосовувати інтент-аналіз для вивчення дискурсу мережевої комунікації в його рецептивному аспекті, акцентовано на дискурсивних характеристиках соціальних мереж, що потребують інтенціонального потракткування.

Практичне значення. Результати та висновки можуть бути застосовані для оптимізації методологічної бази в дослідженнях мережевої комунікації, виявлення її маніпулятивного потенціалу, технологічного використання соціальних мереж в іміджевих програмах держави, покращення інформаційного клімату суспільства.

Ключові слова: інтенції, інтент-аналіз, інтенціональне поле, дискурс, мережева комунікація, комунікаційні стратегії.

I. Вступ

Участь людини у суспільних практиках супроводжується інтенціональними станами, які знаходять відображення в мережевих дискурсах. Вивчаючи інтенції аудиторії, дослідники комунікації розв'язують низку теоретичних і практично-прикладних завдань. Зокрема, виявляють когнітивні очікування та запити медіакористувачів, встановлюють умови ефективного зворотного зв'язку, вивчають громадську думку. Звернення до інтенціонального аналізу відкриває широке коло можливостей для вивчення дискурсивних практик, що розгортаються в мережевому середовищі, адже інтенції виступають сполучною ланкою між індивідуальним та соціальним виміром комунікантів. Дискурсивні практики, представлені в мережевому просторі, відзначаються уснописемним характером, побутовою тональністю, ознаками живого мовлення. Депрофесіоналізація масовокомунікаційного дискурсу спричиняє певні труднощі в декодуванні повідомлень. Саме тому особливої значущості набуває інтенціональний підхід у вивченні комунікацій, позаяк саме інтенціональний зміст меседжів оприявнює наміри, мету, прагнення, бажання комунікантів.

Інтент-аналіз часто застосовують у дослідженнях діалогових форм дискурсу. У зв'язку із цим зазначимо, що за кількістю використовуваних комунікаційних тактик дискурс мережевої комунікації є набагато різноманітнішим, ніж медіаконікаційні професійні практики. Методологія ін-

тент-аналізу є достатньою мірою розроблена й апробована: їй присвятили свої праці О. Данцева, В. Карасик, Л. Компанцева, О. Кузнецова, Н. Мечковська, О. Шейгал.

На широкі інтерпретативні можливості інтен-аналізу вказує Д. Каліщук [5]. Як один з аспектів лінгвопрагматичного дослідження «спонтанної політичної комунікації, де вибір стратегій і тактик визначає вектор розгортання мовленнєвої взаємодії та її кооперативний чи конфліктний тип», інтен-аналіз репрезентує Л. Завальська [4]. Іntenції самопрезентації в нових медіа вивчає А. Краснякова [8]. Зауважимо, що загалом маніпулятивна спрямованість політичних медіамеседжів потребує експлікації прихованих намірів, що змушує дослідників звертатися до методологічного потенціалу інтен-аналізу. Приховані інтенції в промовах Д. Трампа, зокрема, аналізувала Н. Дячук [3].

II. Постановка завдання та методи дослідження

Метою дослідження є виявлення методологічного потенціалу інтен-аналізу для вивчення дискурсу мережевої комунікації. Неоднорідність, інтенціональна складність цього дискурсу, з одного боку, і потреба досягнути психолінгвістичні особливості альтернативного професійному медіадискурсу – з іншого, спричиняють потребу звернення до евристичного потенціалу методу, що традиційно використовували в інших царинах науки і практики, пов'язаних з комунікацією. Водночас цей метод є цікавим з огляду на його спорідненість з іншими методологічними інструментами, які зазвичай використовують у галузі соціальних комунікацій, – дискурс-аналізом, контент-аналізом, аналізом мовленнєвих актів, концептуальним аналізом тощо.

Для реалізації мети поставлено такі завдання: узагальнити досвід застосування інтен-аналізу при вивченні різних типів дискурсів; розкрити особливості процесу розробки класифікацій інтенціональних категорій при вивченні мережевого дискурсу; вказати на перспективне предметне поле у застосуванні інтен-аналізу.

У ході дослідження ми скористалися загальнонауковими методами аналізу та синтезу, узагальнення запропонованих у різних наукових царинах напрямів застосування інтен-аналізу й екстраполяції отриманих результатів у площину соціальних комунікацій. Ми також послуговувалися методом спостереження для ідентифікації найбільш частотних інтенцій у мережевому дискурсі та методом систематизації виявлених модусів інтенціонального поля комунікантів.

III. Результати

Як уже було зазначено, інтенціональний аналіз дає змогу вивести наукову рецепцію комунікації за межі тексту.

«Важливе завдання цього типу аналізу – виявити прихований підтекст мовлення, недоступний у випадках застосування інших методів», – зазначає Ф. Бацевич [2]. Іntenціональне розуміння дискурсів у мережевій комунікації уґрунтовує класична схема текстопородження, запропонована В. Красних для унаочнення процесу переходу від конкретної ситуації, яка відображається у висловлюванні, до тексту: ситуація → мотив → інтенція → концепт → текст [7].

Мотив при цьому постає як психічна реакція на ситуацію, інтенція розширюється завдяки частковій вербалізації й репрезентує психолінгвістичну реакцію на ситуацію. Концепт являє собою згорнуту смислову структуру тексту. Метафорично висловлюючись, можемо зауважити, що текст «розгортає» концепт, транслює адресатові інтенції та мотиви, оприявнює ситуацію.

Натомість інтенціональний аналіз, навпаки, «згортає» розлогі текстові структури, дає змогу декодувати наміри комуніканта, що втілені в мотиві, розкрити імпульс, який ініціює висловлювання, розкрити мету.

У контексті феноменології свідомості поняття «інтенція» вперше застосував Е. Гусерль, для якого доцільним був розподіл усіх типів інтенціонального змісту мислення на два класи: інтенції пізнавальної та практичної діяльності людини, які оцінюються відповідно до бінарної опозиції істина/облуда, та особистісні переживання, які потрактовуються на основі морально-етичних критеріїв добра, зла тощо [11]. За межі свідомості інтенцію як методологічний інструмент вивів Л. Вітгенштейн, котрий розумів її як душевну настанову [12].

Цілком погоджуємося з акцентуванням важливості досліджень інтенціонального поля комунікацій у розвідці А. О. Краснякової, адже «соціальне життя людини є сукупністю різних дискурсивних практик, основу яких утворюють інтенції; на основі інтенцій адресат інтерпретує зміст тексту, згідно особистісних настановлень, життєвого досвіду, впливу інших суб'єктів взаємодії» [8].

Міждисциплінарність інтенціонального аналізу, приналежність цього методу одразу трьом науковим царинам – філософії, психології та лінгвістиці, кореспондується із міждисциплінарним характером галузі «Соціальних комунікацій», потребою застосування в ній синтетичного методологічного інструментарію.

Показово, що, зокрема, психологія опікувалась проблемою експлікації інтенцій, вивчаючи мовленнєві акти, в яких вони оприявнювалися. Поняттям «інтенції» оперували також філософія та лінгвістика. У ланцюжку текстопородження інтен-аналіз дозволяв реконструювати саме дотекстові модуси. Як слушно зауважує Л. Завальська, «річ у тому, що традиційна лінгвістика вивчала те, що висловлено або написано, тобто результат мовленнєвої діяльності, а намір мовця, часто прихований, залишався поза увагою дослідників» [4]. Натомість вивчення живого мовлення, яке

ми спостерігаємо в площині мережевої комунікації, є перспективним напрямом досліджень комунікаційної поведінки користувачів, що оприявнить їх реальні наміри й еспектації.

Методологічне питання, яке першим виникає при здійсненні інтенціонального аналізу мережевої комунікації, стосується набору інтенціональних категорій, якими буде послуговуватися дослідник. З одного боку, можна використати розроблені емпіричні типології, що значно полегшить процедуру дослідження. З іншого боку, будь-яка класифікація інтенцій спирається на певний конкретний матеріал і лишає поза увагою дискурсивні особливості досліджуваного об'єкта. Тому підвищити релевантність методологічного інструментарію можна шляхом створення власного списку інтенціональних категорій, валідних дискурсу, що вивчається.

Водночас евристично цінним може бути звернення до класифікацій, які узагальнили найбільш широкі підходи до інтенціональної категоризації. Відомий дослідник Дж. Серль у своїй теорії мовних актів стверджував, що їхня кількість цілком обмежена, та пропонував вимірювати інтенціональне поле комунікацій такими категоріями: репрезентативи, директиви, комісиви, експресиви та декларації [10]. Зараз уже стає очевидним, що нові форми комунікації, спричинені технологіями, не вичерпуються наданим переліком. У царині мережевого спілкування виникають/актуалізуються нові інтенціональні категорії, притаманні саме цій комунікаційній ситуації.

Найбільш повною класифікацією можна вважати «Каталог комунікативних одиниць. Інтенції» А. Арутюнова та П. Чеботарьова (1993 р.), яка узагальнила 2500 типів інтенцій [1]. Для підходу зазначених дослідників характерним є розподіл усієї множини інтенціональних категорій на змістовий та формальний сегменти. Останній включає ритуальну комунікацію й супроводжувальні репліки, дає можливість ідентифікувати різні екстралінгвальні чинники комунікаційного акту: особливості взаємодії комунікантів, їх настанови, операції кодування контенту, специфіку організації комунікації тощо.

Змістовий бік інтенціональної комунікації сфокусовано переважно на дискурсивних характеристиках повідомлень: оцінках, настроях, інтерпретаціях. Він також дає змогу ідентифікувати інтенціональне підґрунтя логічних умовиводів та інспірацій.

На нашу думку, класифікація «Каталог комунікативних одиниць. Інтенції» є валідною стосовно матеріалу досліджень мережевого дискурсу, оскільки в ньому чітко вирізняються й формально-ритуальний, і змістовий бік спілкування. Мережеві комунікації, за влучним виразом головного редактору сайту Texty.org.ua Р.Кульчинського, є «істеричними комунікаціями» (Протистояння медіа та соцмереж під час виборів: шкода vs користь. *Texty.org.ua*. 7.06.2019). Вони екстерналізують складні рефлексії, які потребують інтенціонального декодування. І хоча соціальні медіа продовжують традиції узвичаєної комунікаційної поведінки, значний сегмент контенту припадає й на суто мережеві новоуведення. Ідеться переважно про формальні аспекти взаємодії, зумовлені нормами мережевих спільнот. Зокрема, у цьому зв'язку можемо згадати ком'юніті, консолідовані інтенціями схвалення та підтримки, що розгортаються на теренах соціальних мереж Reddit, Facebook, Instagram тощо.

Водночас не менший інтерес становлять і мовленнєві девіантні стратегії, типові для суто мережевої взаємодії: тролінг, флеймінг, ельфінг, флудинг тощо. Переважання від'ємної настановчості в таких формах комунікації також робить їх евристично цінним об'єктом інтенціонального аналізу.

Отже, звернення до згаданої класифікації інтенціональних категорій є продуктивним, оскільки надає концептуальне підґрунтя для ідентифікації найчастотніших інтенціональних маркерів.

На окрему увагу заслуговує процес побудови власної класифікації інтенціональних категорій. Його варто розпочати з ідентифікації референціальних об'єктів, про які йдеться в повідомленні. Саме при зверненні до них виявляють себе інтенції комуніканта.

Цитований вище Ф. Бацевич пов'язує інтенції з їх позатекстовими експлікаціями, зазначаючи, що «інтенціональність – це скерованість психіки учасників спілкування на об'єкти дійсності» [2].

У руслі інтенціонального аналізу існують різні традиції оприявнення референціальних об'єктів: при цьому зважають на частоту появи акторів повідомлення, рівень їх диференційованості, узагальненості тощо. Найчастіше виокремлюють такі об'єкти: мовець, антагоніст, протагоніст, третя сторона. Вважається, що референціальний об'єкт можна визнати значущим для аналізу, якщо в дискурсі його характеризують як мінімум два дескриптори.

У досвіді застосування інтен-аналізу можна знайти численні приклади побудови ментальних карт, які демонструють настановчість реплік щодо референтних об'єктів. Найчастіше ментальні карти охоплюють зміст технологізованих комунікацій, що дає змогу використовувати цей інструмент і для вивчення суєстивних реплік у соціальних мережах.

Важливе значення для успішного ведення мережевої комунікації має розуміння діалогічного характеру інтенцій, так званий «реципієнт-дизайн», під яким прийнято розуміти «приспособлення мовленнєвих актів до ментального світу співрозмовника, з яким здійснюється комунікація» [9]. Він дає змогу знівелювати розбіжність між різними фоновими знаннями, настановами, когнітивними очікуваннями комунікантів.

Особливості мережевої комунікації спричиняють відповідну настановчість, що утворює специфічне інтенціональне поле для взаємодії. Окрім типових для повсякденного спілкування намірів на кшталт прохання, пропозиції, заперечення, згоди, тут виявляються інтенції, що ґрунтують виразний емоційний фон полілогу в соціальних мережах.

У дискурсі мережевої комунікації частотною є інтенція знецінення, на яку вказують дослідники В. Коцур, І. Вільчинська, Л. Никоненко [6]. Серед найбільш поширених варто назвати пониження статусу особи/групового суб'єкта; знецінення особи/групового суб'єкта до статусу тварини або рослини; знецінення особи/групового суб'єкта до статусу неживого предмета [6]. Вираженості інтенції знецінення сприяють анонімність у мережі, широкі можливості експериментування з ідентичністю, які фактично знеособлюють адресанта.

Особливої значущості в мережевому дискурсі також набуває інтенція самопрезентації. Природна в царині неопосередкованого спілкування, вона абсолютизується в просторі соціальних мереж і набуває маніпулятивного характеру, актуалізуючи практики управління враженнями про себе. Самопрезентація охоплює низку мотивів, що спираються на різні самоідентифікаційні маркери, значущі для комуніканта. Реалізуючи означену інтенцію, він не лише формує власну ідентичність, заґрунтовану на реальних характеристиках і екзистенційних обставинах, а й втручається в процес утворення свого образу в партнера по спілкуванню. Соціальні мережі є ідентифікаційними мережами, що передбачають самореалізацію на теренах вигаданих або сконструйованих образів. Тому стратегії самопрезентації, засновані на відповідній інтенції, виявляються тут провідними.

Інтент-аналіз передбачає експлікацію вербалізованих інтенціональних категорій. Варто зазначити, що форми вербалізації теж є доволі інформативними: вони засвідчують наміри комунікантів, якими маркується певна комунікаційна ситуація. Зокрема, репрезентативними в цьому сенсі є перформативні дієслова, які не описують, а створюють ситуацію (вірю, обіцяю, бажаю, раджу, дякую тощо). Маємо випадок, коли висловлювання дорівнює дії, що є достатньо типовим для мережевого дискурсивного простору.

IV. Висновки

Таким чином, характер інтенціональної вираженості комунікаційних актів у соціальних мережах залежить від спрямованості інтенціонального патерну, що містить набір з мінімум двох реплік. Це можуть бути інтенціональні конструкції, що обслуговують ситуації заяви/анонсу – підтримки, ствердження – заперечення, питання – відповіді. Складники таких патернів мають комплексний характер і взаємодоповнюють один одного, утворюючи кооперативний дискурс. Натомість інтенція знецінення утворює монополарний інтенціональний патерн, що має виражений конфліктогенний потенціал. Вона ґрунтує більшість девіантних мовленнєвих стратегій у соц-мережах. Більшість інтенціональних категорій, які вербалізуються в дискурсі мережевої комунікації, можна ідентифікувати, послугуючись розробленими емпіричними класифікаціями інтенцій. Водночас дві провідні інтенції знецінення й самопрезентації, що є типовими для мережевого спілкування, потребують наукової фіксації та аналізу.

Перспективи інтент-аналізу пов'язуємо з подальшою експлікацією частотних для мережевого дискурсу інтенцій. Розробка інтенціонального поля соціальних мереж дасть змогу більш глибоко осягнути їх феномен в аспекті комунікаційних особливостей.

Список використаної літератури

1. Арутюнов А. Р., Чеботарев П. Г. Интенции диалогического общения и их стандартные реализации. *Русский язык за рубежом*. 1993. № 5/6. С. 75–82.
2. Бацевич Ф. Методи лінгвістичної прагматики: спроба обґрунтування. *Методи лінгвістичних досліджень*: матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. Слов'янськ: СДПУ, 2010. 262 с. URL: https://ddpu.edu.ua/images/naukvid/gsf_conf/conf2010.pdf#page=13 (дата звернення: 01.10.2021).
3. Дячук Н. В. Психолінгвістичне розуміння мовних інтенцій політика. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологія. 2020. С. 95–97.
4. Завальська Л. Теоретичні засади дослідження українського політичного дискурсу в лінгвопрагматичному аспекті. *Вісник Одеського національного університету*. Філологія. 2018. № 23. С. 42–48. URL: <http://philolvisnyk.onu.edu.ua/article/view/235800> (дата звернення: 01.10.2021).
5. Каліщук Д. М. Аналіз інтенцій мовця як передумова адекватної інтерпретації політичних текстів. *Філологічні студії: науковий часопис*. 2007. № 1/2 (39–40). С. 247–252.
6. Коцур В. В., Вільчинська І. Ю., Никоненко Л. В., Кіссе А. І. Мова протистояння в побутовому дискурсі: інтенція знецінення. *PSYCHOLINGUISTICS*. 2021. № 29 (1). С. 100–116. URL: <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/1188> (дата звернення: 01.10.2021).
7. Красных В. В. Основы психолингвистики: лекционный курс. 2-е изд., допол. Москва: Гнозис, 2012. 333 с.
8. Краснякова А. О. Дослідження інтенцій самопрезентації в політичному дискурсі. *Psychological Prospects Journal*, 2014. №24. С. 161–171. URL: <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/140> (дата звернення: 01.10.2021).

9. Попова Е. А. Снижение рисков коммуникативных неудач в общении с представителями английской коммуникативной культуры: формирование умений устного иноязычного общения в вузе. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2015. Т. 30. С. 526–530. URL: <http://e-koncept.ru/2015/65176.htm> (дата звернення: 01.10.2021).
10. Серль Дж. Косвенные речевые акты. *Новое в зарубежной лингвистике: теория речевых актов*. 1986. Вып. XVII. С. 195–283.
11. Husserl E. *Logische Untersuchungen*: Bd. 1, 2. Tübingen : Niemeyer, 1968.
12. Wittgenstein L. *Bemerkungen über Philosophie der Psychologie*. Oxford : Blackwell, 1980. Bd. 1, 2.

Reference

1. Arutyunov, A. R., & Chebotarev, P. G. (1993). Intentsii dialogicheskogo obscheniya i ih standartnyie realizatsii [Intentions of dialogical communication and their standard implementations]. *Russkiy yazyk za rubezhom*, 5/6, 75–82 [in Russian].
2. Batevych, F. (2010). Metody linhvistychnoi prahmatyky: sproba obgruntuvannia [Methods of linguistic pragmatics: an attempt to substantiate]. *Metody linhvistychnykh doslidzhen*, materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Methods of linguistic research, Proceedings International Scientific and Practical Conference]. Sloviansk. Retrieved from https://ddpu.edu.ua/images/naukvid/gsf_conf/conf2010.pdf#page=13 [in Ukrainian].
3. Diachuk, N. V. (2020). Psykholinhvistychnie rozuminnia movnykh intentsii polityka [Psycholinguistic understandings of the language intentions of politics]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Filolohiia, 95–97 [in Ukrainian].
4. Zavalska, L. (2018). Teoretychni zasady doslidzhennia ukrainskoho politychnoho dyskursu v linhvoprahmatychnomu aspekti [Theoretical bases of research of the Ukrainian political discourse in the linguopragmatic aspect]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Filolohiia*, 23, 42–48. Retrieved from <http://philolvisnyk.onu.edu.ua/article/view/235800> [in Ukrainian].
5. Kalishchuk, D. M. (2007). Analiz intentsii movtsia yak peredumova adekvatnoi interpretatsii politychnykh tekstiv [Analysis of the speaker's intentions as a prerequisite for adequate interpretation of political texts]. *Filolohichni studii: naukovyi chasopys*, 1/2, (39–40), 247–252 [in Ukrainian].
6. Kotsur, V., Vilchynska, I., Nykonenko, L., & Kisse, A. (2021). Mova protystoiannia v pobutovomu dyskursi: intentsiia znetsinennia [The language of confrontation in everyday discourse: the intention of devaluation]. *PSYCHOLINGUISTICS*, 29 (1), 100–116. Retrieved from <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/1188> [in Ukrainian].
7. Krasnyih, V. V. (2012). Osnovyi psiholingvistiki [Fundamentals of Psycholinguistics]. Moskva: Gnozis [in Russian].
8. Krasniakova, A. O. (2014). Doslidzhennia intentsii samoprezentatsii v politychnomu dyskursi [Research of intentions of self-presentation in political discourse]. *Psychological Prospects Journal*, (24), 161–171. Retrieved from <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/140> [in Ukrainian].
9. Popova, E. A. (2015). Snizhenie riskov kommunikativnykh neudach v obschenii s predstaviteleyami angliyskoy kommunikativnoy kulturyi: formirovanie umeniy ustnogo inoyazychnogo obscheniya v vuze [Reducing the risks of communicative failures in communicating with representatives of the English communicative culture: the formation of the skills of oral foreign language communication at the university]. *Nauchno-metodicheskiy elektronnyy zhurnal «Kontsept»*, 30, 526–530. Retrieved from <http://e-koncept.ru/2015/65176.htm> [in Russian].
10. Serl, Dzh. (1986). Kosvennyie rechevyye aktyi [Indirect speech acts]. *Novoe v zarubezhnoy lingvistike: teoriya rechevyykh aktov*, XVII, 195–283 [in Russian].
11. Husserl, E. (1968). *Logische Untersuchungen*: Bd. 1, 2. Tübingen [in Deutsch].
12. Wittgenstein, L. (1980). *Bemerkungen über Philosophie der Psychologie*. Oxford: Blackwell, Bd. 1, 2 [in Deutsch].

Стаття надійшла до редакції 18.10.2021.

Received 18.10.2021.

Varekh N. Application of Intent Analysis in Research of Network Communication Discourse

The aim of our study is to identify the methodological potential of intent analysis to study the discourse of network communication in its receptive aspect.

Methods of Research. The goal and objectives of the study led to the choice of relevant general scientific research methods such as analysis and synthesis, generalisation of areas of application of intent analysis, which were proposed in various scientific fields, as well as extrapolation of the results into the plane of social communications. The method of observation, which allowed to identify the leading intentions of network discourse, and the method of systematisation of the identified modes of the intentional field of communicators were also valid. At the theoretical level, the methodological potential of intent analysis in the study of network communication discourse was determined.

Results. *The generalisation of the application of intent analysis in relevant areas of social communications allowed us to draw conclusions about the heuristic potential of this method in the study of network discourse as a product of spontaneous communication, characterised by a high level of reflexivity and emotionality. The study of the receptive aspect of network communication in contrast to professional forms of interpersonal interaction is not possible without taking into account the intentional component of communication. The online environment provides researchers with a significant subject-matter field for studying the emotional responses of the general public to today's issues. The intentions of self-presentation and depreciation, which demonstrate the subject-object and object-subject dimensions of network interaction and reveal the most common communication strategies, are the most expressed.*

Novelty. *For the first time it is proposed to use intent analysis to study the discourse of network communication in its receptive aspect, emphasising the discursive characteristics of social networks that require intentional interpretation.*

Practical significance. *The results and conclusions can be used to optimise the methodological base in the study of the network communication, identify its manipulative potential, technological use of social networks in the image programs of the state and the process of improvement of the information climate of the society.*

Key words: *intentions, intent analysis, intentional field, discourse, network communication, communication strategies.*

Варех Н. В. Использование интент-анализа в исследованиях дискурса сетевой коммуникации

Целью исследования является выявление методологического потенциала интент-анализа для изучения дискурса сетевой коммуникации в его рецептивном аспекте.

Методы исследования. Цели и задачи исследования обусловили выбор релевантных общенаучных методов исследования – анализа и синтеза, обобщения предложенных в разных научных областях направлений применения интент-анализа и экстраполяции полученных результатов в плоскость социальных коммуникаций. Валидными оказались метод наблюдения, позволивший идентифицировать ведущие интенции сетевого дискурса, и метод систематизации выявленных модусов интенционального поля коммуникантов. Теоретически был определен методологический потенциал интент-анализа в исследованиях дискурса сетевой коммуникации.

Результаты. Обобщение направлений применения интент-анализа в релевантных социальных коммуникациях сферах позволило прийти к выводу об эвристическом потенциале указанного метода в исследованиях сетевого дискурса как продукта стихийной коммуникации, характеризующегося высоким уровнем рефлексивности и эмоциональности. Изучение рецептивного аспекта сетевого общения в отличие от профессиональных форм межличностного взаимодействия невозможно без учета интенциональной составляющей коммуникации. Сетевая среда предоставляет исследователям значительное предметно-тематическое поле для изучения эмоциональных отзывов широких масс на вопросы настоящего. Наибольшую выраженность при этом приобретают интенции самопрезентации и обесценивания, демонстрирующие субъект-объектные и объект-субъектные измерения сетевого взаимодействия и наиболее распространенные коммуникационные стратегии.

Новизна. Впервые предложено применять интент-анализ для изучения дискурса сетевой коммуникации в его рецептивном аспекте, акцентировано на дискурсивных характеристиках социальных сетей, требующих интенциональной трактовки.

Практическое значение. Результаты и выводы могут быть использованы для оптимизации методологической базы в исследованиях сетевой коммуникации, выявления ее манипулятивного потенциала, технологического использования социальных сетей в имиджевых программах государства, улучшения информационного климата общества.

Ключевые слова: интенции, интент-анализ, интенциональное поле, дискурс, сетевая коммуникация, коммуникационные стратегии.